

HANDREIKING TAKEN, ROLLEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN PASSEND ONDERWIJS-JEUGDHULP

Samenwerkingsverbanden en gemeenten Holland Rijnland

2023

Inhoud

ONDERWERP 1 DYSLEXIE	5
Leerproblemen	6
Leesproblemen	6
Vermoeden van dyslexie of ernstige dyslexie	6
Uitspraak Centrale Raad van Beroep	7
Ouderbetrokkenheid	7
OPP	7
ONDERWERP 2 INTELLIGENTIE ONDERZOEK	9
Verantwoordelijkheid passend onderwijs	9
Verantwoordelijkheid In het kader van diagnostisch proces jeugdhulp	9
ONDERWERP 3 INZET VAN COACHING, THERAPIEËN EN TRAININGEN OP SCHOOL	9
Verantwoordelijkheid Passend Onderwijs	9
Verantwoordelijkheid Jeugdwet	9
Zorgverzekeringswet	10
ONDERWERP 4 HUISWERKBEGELEIDING/RMT	11
Wat is aanvullend onderwijs?	11
Verantwoordelijkheid Passend Onderwijs	11
Motieven en verantwoordelijkheden van aanvullend onderwijs	11
Verantwoordelijkheid Jeugdwet	12
Wanneer is er sprake van Jeugdhulp?	12
ONDERWERP 5 INDIVIDUELE BEGELEIDING OP SCHOOL IN DE KLAS	13
Verantwoordelijkheid Passend onderwijs	13

Verantwoordelijkheid Jeugdwet	13
Proces doorlopen met school (Integraal arrangeren)	14
Wie is verantwoordelijk?	14
Voorbeelden	15
ONDERWERP 6 HOOGBEGAAFDHEID	17
Passend onderwijs aan hoogbegaafd kind	17
Financieringsroutes	17
Route 1: vergoedingen hoogbegaafdheid via de school of het Samenwerkingsverband	17
Route 2: vergoedingen hoogbegaafdheid vanuit de Jeugdwet.....	17
ONDERWERP 7 BEGELEIDING TIJDENS PAUZE EN ANDERE VRIJE MOMENTEN BINNEN HET BASISONDERWIJS	18
Verantwoordelijkheid Passend onderwijs.....	18
Verantwoordelijkheid Jeugdwet	18
VOORBEELD	18
ONDERWERP 8 MEDISCHE HANDELEN IN HET ONDERWIJS.....	19
Voorbehouden en niet-voorbehouden handelingen	19
Medische handelingen	19
Hoe te handelen volgens de wet?	20
ONDERWERP 9 PERSOONLIJKE VERZORGING OP SCHOOL.....	21
Verantwoordelijkheid Jeugdwet	21
Zindelijkheidsproblematiek	21
ONDERWERP 10 HOE OMGAAN MET INCLUSIEF ONDERWIJS SPECIFIEK DOWN SYNDROOM.....	22
Basisondersteuning en extra ondersteuning	22
Aanpassingen en hulpmiddelen	22

ONDERWERP 11 ONDERSTEUNING OP SCHOOL AAN LEERLINGEN MET EXTRA ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE OP GEDRAG	23
Verantwoordelijkheid Passend onderwijs.....	23
Verantwoordelijkheid Jeugdwet	23
VOORBEELD	23
ONDERWERP 12 INZET VANUIT ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF PLAN IN RELATIE TOT INZET JEUGDHULP VIA JEUGDTEAM	24
Verantwoordelijkheid Passend onderwijs.....	24
Verantwoordelijkheid Jeugdwet (bij integraal arrangeren in complexe situaties)	24
Bij verzoek voor de inzet van jeugdhulp in school moet er een actueel OPP zijn waaruit blijkt dat er extra ondersteuning vanuit onderwijs en jeugdhulp nodig is. Het gaat hier om integraal arrangeren in complexe situaties waarin een combinatie onderwijs/jeugdhulp nodig is.	24
VOORBEELD	24
ONDERWERP 13 WACHTTIJDEN	26
Beschikbaarheidswijzer	26
Overbruggingszorg	26
Nee tenzij regeling.....	26
Wachttijden gespecialiseerd onderwijs	26
Leidende principes	27
ONDERWERP 14 ROUTES SCHOLEN RICHTING HULPVERLENING	28
Integrale ondersteuningsroute onderwijs-jeugdhulp	28
ONDERWERP 15 REGIE IN CASUS	29
ONDERWERP 16 ROL LEERPLICHT, SAMENWERKINGSVERBAND EN JEUGDTEAMS BIJ LANGDURIG VERZUIM/THUISZITTERS	30
Regionale afsprakenkaart: Wat doen als school even niet lukt?	30
Rol van Regionaal Bureau Leerrecht	30
Leidende principes	31

Rol onderwijs.....	31
Rol gemeente	31
Rol jeugdhulpaanbieders (specifiek voor Leidse Regio en Duin & Bollenstreek).....	31

ONDERWERP 1 | DYSLEXIE

Sinds 2009 bestaat er een vergoedingsregeling voor gespecialiseerde dyslexiezorg voor basisschoolleerlingen met ernstige enkelvoudige dyslexie. Sinds 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk geworden voor deze dyslexiezorg, zowel voor onderzoek als behandeling. De gemeente waar het kind woont, is verantwoordelijk voor het verstrekken van deze zorg. Het is belangrijk om te weten dat dyslexiezorg alleen vergoed wordt als het kind tussen de 7 en 12 jaar oud is en tijdens de basisschoolleeftijd is aangemeld voor onderzoek en behandeling.

De rijksoverheid heeft op www.regelhulp.nl informatie samengebracht over dyslexie en dyscalculie. Daar is onder andere te vinden welke hulp beschikbaar is bij dyslexie en welke vergoedingsmogelijkheden er in de gemeente zijn.

Via deze [link](#) kom je op de concrete uitwerking over de samenwerkingsafspraken in onze regio met betrekking tot ernstige (enkelvoudige) dyslexie.

Leerproblemen

Kinderen met leerproblemen ontvangen extra aandacht van de leerkracht. Indien nodig kan het kind gedurende maximaal 24 weken intensieve begeleiding krijgen van de eigen leerkracht, de intern begeleider op school of een remedial teacher. Deze begeleiding vindt minstens drie keer per week plaats gedurende 20 minuten.

Als er geen duidelijke verbetering optreedt, kan overwogen worden om te onderzoeken of het kind een leerstoornis heeft. Ouders en school kunnen samen een onderzoek aanvragen bij een orthopedagoog of psycholoog die een contract heeft met de gemeente (raadpleeg hiervoor de website van de gemeente om te zien met wie zij een contract hebben in de regio). Het onderzoek wordt vergoed indien de begeleiding op school aan de vereisten heeft voldaan en het leerlingdossier (ontwikkelperspectief plan) in orde is.

Leesproblemen

Op school ontvangt het kind taal- en spellingonderwijs. De signalering en begeleiding van leesproblemen is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de school en valt onder de zorgplicht van de school. Hulp en ondersteuning worden binnen de school geboden als onderdeel van de basisondersteuning, indien mogelijk met hulp van ouders. Soms kan er (extra) huiswerk gegeven worden om het leesonderwijs te bevorderen. De gemeente is niet verantwoordelijk voor begeleiding bij leesonderwijs; de school blijft het eerste aanspreekpunt.

Over het algemeen betekent dit dat het kind bij taal- en spellingproblemen gedurende een periode van tot anderhalf jaar extra begeleiding ontvangt. Tijdens deze periode vinden er verschillende toetsmomenten plaats, waarbij de scores worden opgenomen in het opgebouwde leerlingdossier, ook wel bekend als het ontwikkelingsperspectiefplan.

Vermoeden van dyslexie of ernstige dyslexie

Bij het uitblijven van leesresultaten kan soms het vermoeden van dyslexie of ernstige dyslexie (ED) ontstaan. In de Regio Holland Rijnland is afgesproken dat de school kan doorverwijzen bij vermoedens van ernstige dyslexie. Het is de verantwoordelijkheid van de school om dit vermoeden te onderbouwen aan de hand van criteria van achterstand en hardnekkigheid, zoals beschreven in de brede Vakinhoudelijke Richtlijn Dyslexie voor Ernstige Dyslexie. De aanbieders van dyslexiezorg beoordelen vervolgens het leerlingdossier op basis van deze onderbouwing. Zij bepalen of de leerling in aanmerking komt voor vergoede diagnostiek en behandeling. Het traject van vergoede dyslexiezorg valt onder de jeugdhulpplicht en eindigt wanneer het kind naar het voortgezet onderwijs (VO) gaat. Als een behandeltraject al loopt op het moment dat het kind naar het VO gaat, wordt het traject voortgezet tot het einde van de behandelingsperiode.

Uitspraak Centrale Raad van Beroep

De aanbieder mag aanvragen Ernstige Dyslexie (ED) afwijzen als de school niet heeft gehandeld volgens protocol. Dat wil zeggen inzet school op zorgniveau 1, 2 en 3 tijdens het schooltraject. Ouders kunnen alleen in aanmerking komen voor vergoede ED-behandeling indien het dossier van de school op orde is. Een andere route is niet mogelijk. Let op: niveau 3 is 3 x 20 minuten (of in ieder geval in totaal 60 minuten) per week begeleiding. Liefst individueel en anders in een groepje van maximaal vier kinderen. In het geval van begeleiding in groepjes: de meerwaarde van de groepsvorming dient helder te zijn. Hoe wordt de groep ingezet en welke processen worden daarmee gestimuleerd? Dit dient in het handelingsplan tot uitdrukking te komen. Meer informatie hierover is te vinden in het Protocol Dyslexie Diagnostiek en behandeling 3.0.

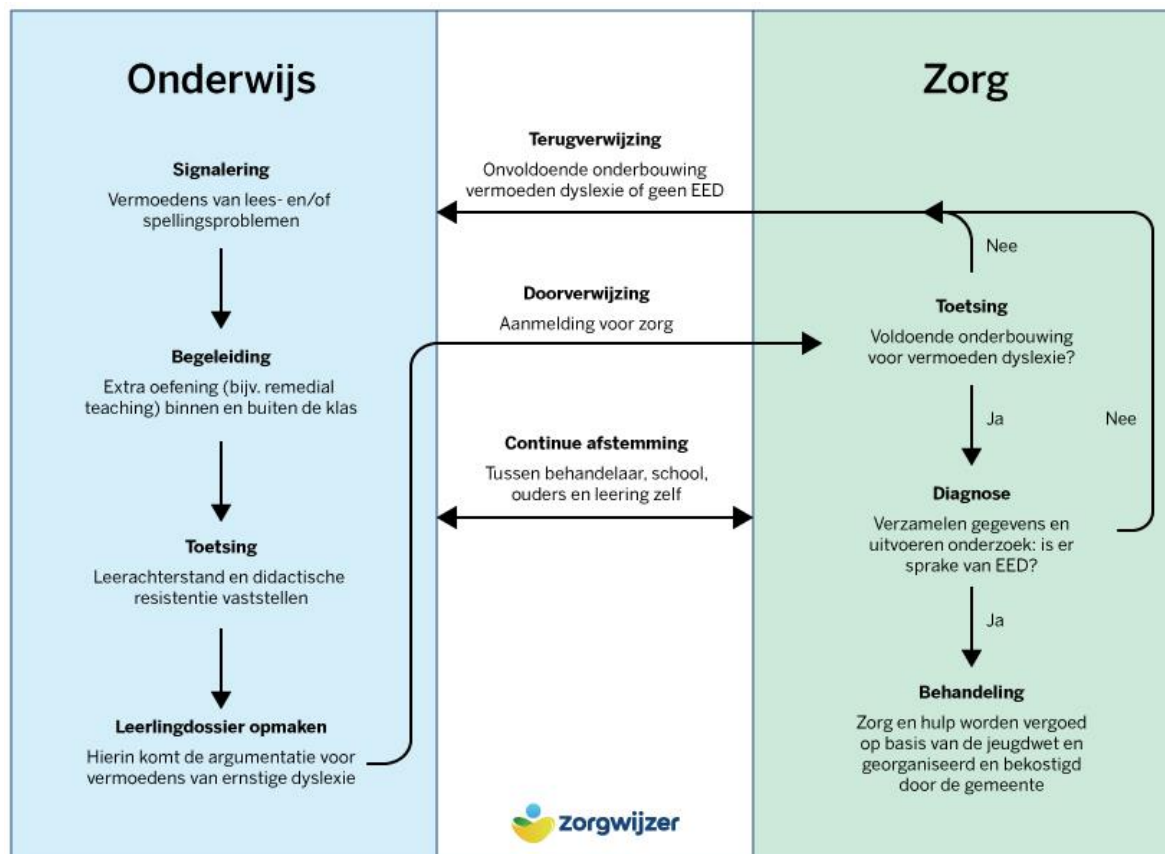
Ouderbetrokkenheid

Gedurende de behandeling van dyslexie is het van belang dat ouders of verzorgers betrokken zijn en oefenen met het kind. Wanneer ouders niet in staat zijn om thuis te ondersteunen met bijvoorbeeld lezen (omdat ze bijvoorbeeld de taal niet machtig zijn of er andere problematiek speelt), wordt er samen gekeken met de behandel coördinator, Intern begeleider (Ib'er), leerkracht, ouders en het kind of er iemand uit het netwerk ingezet kan worden. Daarbij kan er ook binnen de school gekeken worden naar mogelijkheden. Bijvoorbeeld een voorleesmoeder of een leerkracht die extra kan oefenen met het kind. School is hier niet toe verplicht.

OPP

Een leerling dossier (ontwikkelperspectiefplan) wordt alleen opgebouwd voor leerlingen met extra ondersteuning (ernstige dyslexie) en niet bij het onderdeel dyslexie dat binnen de basisondersteuning valt. De eisen waaraan het leerling-dossier moet voldoen voor wat betreft leesbegeleiding en eventuele vervolgstappen is te vinden op de website van Dyslexie Centraal.

Schematisch ziet de verdeling er zo uit:

ONDERWERP 2 | INTELLIGENTIE ONDERZOEK

Verantwoordelijkheid passend onderwijs

Een intelligentieonderzoek kan nodig zijn voor onderwijs aan jeugdigen. Het speelt een rol bij onderzoek naar laag- of hoogbegaafdheid of bij een verwijzing naar het speciaal (basis)onderwijs. Na de uitslag van de test kan het onderwijs aan de jeugdige daarop worden afgestemd. In dat geval is het onderzoek primair gericht op het leerproces. Dit valt onder de zorgplicht van scholen. De gemeente (het jeugdteam) hoeft hiervoor geen voorziening te treffen. Dit is wettelijk bepaald.

Verantwoordelijkheid In het kader van diagnostisch proces jeugdhulp

Een intelligentieonderzoek kan alleen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente (Jeugdwet) vallen als het onderzoek onderdeel is van een diagnostisch proces in het kader van jeugdhulp. In dit geval moet er een vermoeden zijn dat er meer aan de hand is dan enkel laag- of hoogbegaafdheid. Het verzoek voor een intelligentietest mag geen los verzoek zijn. Dit is wettelijk bepaald.

ONDERWERP 3 | INZET VAN COACHING, THERAPIEËN EN TRAININGEN OP SCHOOL

Bijvoorbeeld: Sociale vaardigheidstrainingen (SoVa-training), speltherapie, kind-coaching.

Verantwoordelijkheid Passend Onderwijs

In de memorie van toelichting van de Wet Passend onderwijs is opgenomen dat de school verantwoordelijk is voor ondersteuning in het kader van de onderwijsontwikkeling. In de memorie van toelichting van de Wet Passend onderwijs staat:

- speltherapie die er op is gericht om spelonderwijs leerproblemen aan te pakken;
- observatie, onderzoek of tijdelijke begeleiding door een orthopedagoog of een psycholoog;
- het aanschaffen van aangepast lesmateriaal (bijvoorbeeld pictogrammen of braille leerboeken);
- remedial teaching, begeleiding bij dyslexie, sociale vaardigheidstraining of kind coaching.

Verantwoordelijkheid Jeugdwet

De Jeugdwet is verantwoordelijk voor ondersteuning in het kader van psychosociale ontwikkeling.

Vanuit de Jeugdwet mag alleen kwalitatief goede hulp worden ingezet. Bij het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) is een databank waar staat welke interventies effectief zijn en welke niet. Niet bewezen effectieve interventies zoals bijvoorbeeld de Rots en water training mogen binnen de Jeugdhulp niet worden ingezet. In sommige gemeenten worden deze trainingen wel aangeboden als preventief aanbod in een voorliggende voorziening (dus vanuit school, welzijnswerk of soms ook vanuit het jeugdteam, maar niet gefinancierd vanuit de jeugdwet). Voorliggende voorzieningen vallen niet onder de jeugdwet. Er is geen verwijzing voor nodig, zijn vrij toegankelijk en vallen daarom niet onder de jeugdwet. Speltherapie kan enkel worden ingezet vanuit de jeugdwet wanneer het een onderdeel is van een behandeling. In de jeugdwet staat beschreven dat speltherapie bij trauma en kinderen met een licht verstandelijke beperking mag worden ingezet.

Zorgverzekeringswet

Zijn ouders aanvullend verzekerd voor (spel)therapie, dan heeft dit voorrang op de Jeugdwet. Financiering dient dan vanuit de zorgverzekering plaats te vinden (in het geval dat speltherapie ingezet wordt wanneer het een onderdeel is van een behandeling).

ONDERWERP 4 | HUISWERKBEGELEIDING/RMT

Ouders zijn de eerste verantwoordelijke om de ontwikkeling van hun kind te stimuleren en voor het maken en begeleiden van huiswerk. Ondersteuning die gericht is op het volgen van onderwijs en/of om de leerling verder te helpen in zijn onderwijsontwikkeling, valt onder de gezamenlijke verantwoordelijkheid van ouders en het onderwijs (dit wordt aanvullend onderwijs genoemd). Jeugdhulp kan hierbij (weer) aanvullend zijn als er sprake is van opgroei-, opvoedings-en psychische problemen en stoornissen.

Wat is aanvullend onderwijs?

In het voortgezet onderwijs zijn bijles, huiswerkbegeleiding en examentraining de meest gebruikte vormen van aanvullend onderwijs. Het doel is het verbeteren van onvoldoende onderwijsprestaties, aanleren van vaardigheden, maar soms ook het toezicht houden en ondersteuning bieden bij het maken van huiswerk. In het Voortgezet Onderwijs (VO) is aanvullend onderwijs veel meer vervlochten met het reguliere onderwijs. In het Primair Onderwijs (PO) zijn extra oefenen buiten schooltijd, ondersteuning bij specifieke leerbehoeften (Remedial Teaching), de meest voorkomende vormen van aanvullend onderwijs. Remedial teaching in het basisonderwijs is een vorm van extra ondersteuning die wordt gegeven door een bevoegde leerkracht aan leerlingen met specifieke leer- of gedragsproblemen of -stoornissen.

Verantwoordelijkheid Passend Onderwijs

Aanvullend onderwijs of extra leerondersteuning is een ingewikkelde vorm, omdat ondersteuning binnen het reguliere onderwijs, passend onderwijs en aanvullend onderwijs (zoals huiswerkbegeleiding) onderling afhankelijk kunnen zijn. Van elke school mag verwacht worden dat er preventieve en licht curatieve ondersteuning beschikbaar is voor leerlingen met leer- en/of ontwikkelingsvragen. Dit valt binnen de basisondersteuning die binnen de school en zo veel mogelijk in de klas is georganiseerd. Het gaat hierbij om vragen over het leerproces die regelmatig voorkomen, zoals hulp bij lees- en rekenproblemen of het aanleren van schoolse vaardigheden als plannen en organiseren van schoolwerk. Passend onderwijs is een aanvulling op de basisondersteuning. Wanneer er op school meer onderwijsondersteuning nodig is dan de school met basis- en extra ondersteuning kan bieden, is de school verantwoordelijk voor het bieden van een andere passende onderwijsplek.

Motieven en verantwoordelijkheden van aanvullend onderwijs

Minister Slob heeft op 25 juni 2018 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2017–2018, 31 289, nr. 371 p. 10) toegelicht wat de motieven en verantwoordelijkheden zijn voor aanvullend onderwijs zoals huiswerkbegeleiding:

- “Remediërend motief (het inlopen van achterstanden). Dit is een taak van de school. Scholen krijgen daar ook extra onderwijsachterstandenmiddelen voor”.
- “Competitief motief (een zo hoog mogelijke onderwijsprestaties behalen om zo de toekomstige maatschappelijke positie van de leerling te versterken). Iedere school behoort een leerling uit te dagen. Ouders verwachten echter in deze tijd meer van een school. Er is een toenemende prestatiedruk. Scholen trekken daarom

een grens bij de extra's die ouders kunnen vragen, deels door te verwijzen naar externe instituten. Het is legitiem dat scholen hier in bepaalde gevallen een grens trekken. Ouders hebben hier ook een verantwoordelijkheid”.

- “Compenserend motief (school biedt onvoldoende maatwerk en begeleiding aan de leerling). Dit is een taak van de school. Omgaan met verschillen is een belangrijk aandachtspunt in ons onderwijs.
- Uitbesteding ouderlijke taken (thuis teveel afleiding of geen begeleiding mogelijk). Dit is in principe geen taak van de school. Hiervoor is een appel nodig op de ouders en is het van belang dat de school een effectieve aanpak heeft om de ouderbetrokkenheid te vergroten”.
- “Specifieke leerbehoeften (dyslexie/dyscalculie, faalangst, autisme of hoogbegaafdheid). Dit is een taak van de school maar heeft zijn grenzen. Het beleid gericht op Passend onderwijs is ook voor deze leerlingen bedoeld”.

Verantwoordelijkheid Jeugdwet

Huiswerkbegeleiding is geen jeugdhulp. De term jeugdhulp in de Jeugdwet omvat de ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen (en hun ouders) bij alle denkbare opgroei-, opvoedings- en psychische problemen en stoornissen. Huiswerkbegeleiding valt niet onder deze omschrijving, dit is namelijk onderwijs.

Wanneer is er sprake van Jeugdhulp?

Uit het overzicht “motieven voor huiswerkbegeleiding” van de minister blijkt dat huiswerkbegeleiding een taak van ouders en school is waarbij jeugdhulp geen rol speelt. Alleen als er sprake is van bredere opvoedproblematiek, kan opvoedondersteuning gegeven worden door het Jeugdteam (die alleen gericht is op ouders) en kan huiswerk daar onderdeel van uitmaken.

ONDERWERP 5 | INDIVIDUELE BEGELEIDING OP SCHOOL IN DE KLAS

Leidende principes regio Holland Rijnland

Door ontwikkelingen in de maatschappij groeit de vraag naar inclusief onderwijs. Het onderwijs werkt de komende jaren aan het realiseren van inclusief onderwijs. Als gevolg van deze vraag en inspanningen kan het voorkomen dat kinderen met een grote zorgbehoefte worden geholpen en opgevangen in het reguliere onderwijs, omdat ouders en onderwijsprofessionals (school en samenwerkingsverband) van mening zijn dat dit de beste plek is. In sommige gevallen is er structurele of langdurige begeleiding nodig. In dergelijke situaties kunnen zowel het onderwijs als de gemeente extra investeren. Hierbij gelden de volgende leidende principes:

- Er vindt regelmatig een tussentijdse evaluatie plaats, zowel over het onderwijsgedeelte als over de inzet van begeleiding (zie ook kaders begeleiding).
- In de basis gelden voor de Leidse Regio, Nieuwkoop en de Duin- en Bollenstreek (en vanaf 2024 Kaag en Braassem) de 'Kaders begeleiding' van maximaal 52 uur in een half jaar. Indien langdurige of zelfs structurele ondersteuning nodig is kan afgeweken worden van de kaders begeleiding. Voorwaarde hierbij is dat door een school en het SWV een passend onderwijsarrangement wordt ingezet, waar de ondersteuning vanuit jeugdhulp aanvullend op is. Op den duur kunnen meer jeugdigen die voorheen in het gespecialiseerd onderwijs zaten gebruik maken van het (meer inclusieve) regulier onderwijs. Begeleiding is dan aanvullend op onderwijsaanbod, wat past bij de meer complexe ondersteuningsvraag van de jeugdige. Dit onderwijsaanbod dient op den duur concreet omschreven te zijn in het profiel van de school. Samen met het SWV wordt er gekeken naar de mogelijkheden voor extra ondersteuning. Vanuit deze samenwerking kan het SWV besluiten om de extra ondersteuning te bekostigen vanuit de gemeenschappelijke onderwijsmiddelen.

Verantwoordelijkheid Passend onderwijs

Extra (didactische en pedagogische) ondersteuning die nodig is om onderwijsdoelen te bereiken, moet door scholen geboden worden. Eventueel met extra inzet/ondersteuningsmiddelen vanuit het Samenwerkingsverband (SWV) (afhankelijk van de gemaakte afspraken binnen het SWV).

Verantwoordelijkheid Jeugdwet

Op grond van de Jeugdwet is de gemeente verantwoordelijk voor de bekostiging van begeleiding op school. Dit betreft jeugdhulp in verband met opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en psychische stoornissen. In de regio Holland Rijnland zijn kaders geformuleerd voor individuele begeleiding ([zie de dienstomschrijving behandeling individueel, bladzijde 69-70](#)). In deze kaders staat dat een jeugdhulpaanbieder maximaal 52 uur individuele begeleiding kan inzetten binnen een half jaar. Dit kunnen 2 uur per week zijn of in het begin van het traject meer uren per week en een paar maanden later minder uren. Hierop zijn vier uitzonderingen geformuleerd namelijk, als:

- het niet inzetten van begeleiding naar verwachting leidt tot thuiszitten of toename verzuim en er conform de afbakening passend onderwijs/jeugdhulp sprake is van jeugdhulp;

- het niet inzetten van begeleiding de veiligheid van de jeugdige of personen in de directe omgeving bedreigt. De begeleiding moet dan ook een bijdrage leveren aan de veiligheid van de jeugdige of de personen in de directe omgeving;
- de Gecertificeerde Instelling (GI) op basis van een uitspraak van een rechter bepaalt dat meer inzet nodig is;
- de begeleiding onderdeel uitmaakt van een erkende evidence-based interventie vanaf niveau 2 of hoger volgens de Databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), op voorwaarde dat de toepassing van de evidence-based interventie een hogere inzet vraagt.

Proces doorlopen met school (Integraal arrangeren)

Sommige leerlingen kunnen niet zelfstandig functioneren in school. Bij dit proces is het belangrijk dat het Samenwerkingsverband en het jeugdteam (en ouders) betrokken wordt. Ga met elkaar na:

- Wat staat in het Ontwikkelingsperspectief Plan (OPP) aan ondersteuningsbehoefte? Wat is de hulpvraag?
- Wat is de inzet van school?
- Is er budget van het Samenwerkingsverband voor extra ondersteuning of maatwerk?
- Maak vervolgens op maat afspraken wat er vanuit onderwijs, samenwerkingsverband en eventueel de Jeugdwet ingezet gaat worden zodat de jeugdige kan blijven deelnemen aan onderwijs.

Dit heet integraal arrangeren. Kijk hiervoor naar de methode Integraal Arrangeren Holland Rijnland.

Wie is verantwoordelijk?

Wie verantwoordelijk is, is afhankelijk van het antwoord op onderstaande vragen:

-

Bepaal eerst:

1. Wat is de **reden en het doel** van de individuele begeleiding op school?
2. Speelt het ook **buiten het onderwijs**?

Als het niet primair gaat om **onderwijsondersteuning om onderwijsdoelen te bereiken**, ga dan door naar de volgende vragen.

Vervolgvragen

3. Welk **specialisme** is nodig?
4. Wat dient de **kwaliteit** van de begeleider te zijn?
5. Is er **specialistische inzet** nodig om aan vooraf bepaalde doelen te werken door of onder verantwoordelijkheid van een **SKJ-geregistreeerde jeugdhulpverlener**?

Dan is de gemeente verantwoordelijk voor de **inzet en financiering van de begeleiding**.

Voorbeelden

ALGEMEEN VOORBEELD

Mag je van een school verwachten dat ze structureel individuele begeleiding in het onderwijs geven? Dit kan worden ingezet op advies van een specialist van het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband heeft hiervoor een overbruggingsbudget. Dit overbruggingsbudget kan alleen ingezet worden ter overbrugging naar gespecialiseerd onderwijs.

VOORBEELD ONDERWIJS

Individuele begeleiding (bekostigd met jeugdhulp middelen) is tijdelijke hulp voor leerlingen die wel het vermogen hebben om te leren, maar niet de voorwaarden om tot leren te komen. Ze worden snel afgeleid, zijn beweeglijk, hebben moeite zichzelf te organiseren, komen niet tot gericht werk en raken zo steeds meer de regie kwijt, evenals de school en de ouders.

Waarbij helpt de individueel begeleider?

De individueel begeleider helpt de leerling bij ondertiteling van de contacten met klasgenoten, bij de groepsinstructies of juist bij het zelfstandig werken.

Hoe werkt een individueel begeleider?

Een individueel begeleider zit achter een kind en geeft hulp/prompts waar een kind even niet verder kan door zijn ondersteunings- of zorgvraag. De hulp kan bijvoorbeeld worden gegeven in de vorm van fysieke begeleiding (bijvoorbeeld een zetje, een tikje tegen de elleboog), verbale hulp (bijvoorbeeld gedeeltelijk) voorzeggen wat een kind moet zeggen in een sociale situatie) en een meer indirecte vorm van hulp zoals wijzen of vragen stellen.

De fysieke afstand tussen het kind en de begeleider wordt stapsgewijs vergroot. Zo wordt toegewerkt naar zelfstandigheid. Wanneer een kind gewenst gedrag laat zien, dan kan de individueel begeleider meer op maat bekrachtigen, zodat er steeds meer passend gedrag (passend in de klasse-situatie) zal ontstaan.

VOORBEELD JEUGDWET

Een leerling waarbij er vanuit de Jeugdwet individuele begeleiding is toegekend, betrof een leerling van basisschool leeftijd, die door een trauma opeens agressief gedrag kon laten zien, maar de overige tijd een reguliere leerling was. Tot de tijd dat zijn behandeling was afgerond is er begeleiding in de klas toegekend gericht op de overdracht naar school. De begeleider werkte onder verantwoordelijkheid van de hoofdbehandelaar.

Voor meer informatie over gedrag kijk dan naar onderwerp 11.

ONDERWERP 6 | HOOGBEGAAFDHEID

Passend onderwijs aan hoogbegaafd kind

De behoefte aan passend onderwijs is direct verbonden met het welzijn van een hoogbegaafd kind. Daarom is er vaak geen strikte scheiding te maken tussen onderwijs en zorg. Daarnaast heeft niet iedere instantie of hulpverlener voldoende expertise op het gebied van hoogbegaafdheid.

Er wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen **zorg gerelateerde hulp** en **onderwijs gerelateerde hulp** bij hoogbegaafdheid. Vergoeding voor onderwijs gerelateerde hulp is bijvoorbeeld een verantwoordelijkheid van de school, vanuit het passend onderwijsbudget van de school. Een IQ-test wordt soms vanuit het onderwijs vergoed, als duidelijk is dat dit noodzakelijk is om de oorzaak van de leerproblematiek te achterhalen (doel is zicht krijgen op welke aanpassingen in leerstofaanbod en/of de begeleiding van de leerling wenselijk zijn).

Hoe dan ook is het regelen van de juiste hulp en vergoeding bij hoogbegaafdheid maatwerk. Daarom helpt het als je weet wat de opties zijn en hoe je dit kunt aanpakken.

Financieringsroutes

Route 1: vergoedingen hoogbegaafdheid via de school of het Samenwerkingsverband

Sommige scholen betalen (een deel van) de kosten voor bijvoorbeeld intelligentieonderzoek, didactisch onderzoek of (externe) begeleiding. Sommige scholen hebben zelf de expertise in huis voor het uitvoeren van de onderzoeken. Indien kosten gemaakt worden door school, betalen zij dit vanuit het schoolbudget. Eventueel aanvullende ondersteuning op school kan aangevraagd worden door middel van een aanvraag voor extra ondersteuning bij het samenwerkingsverband. Het is ook mogelijk dat de betrokkenheid al via HB-specialisten via school of schoolbestuur ingezet worden. Betrokkenheid van het samenwerkingsverband is dan niet noodzakelijk. Op het moment dat er gedacht wordt aan de inzet van jeugdhulp, is de betrokkenheid vanuit het samenwerkingsverband ook nodig.

Route 2: vergoedingen hoogbegaafdheid vanuit de Jeugdwet

Heeft het kind zorg, begeleiding of onderzoek nodig vanwege hoogbegaafdheid? Bijvoorbeeld door een psycholoog, orthopedagoog, therapeut of psychiater? Dan is een vergoeding mogelijk vanuit de Jeugdwet. Het jeugdteam doorloopt hiervoor een beoordelingsprocedure. De Jeugdwet is niet verantwoordelijk voor ondersteuning op school. Route 1 en route 2 kunnen ook parallel aan elkaar lopen (integraal arrangeren).

Voor meer informatie wordt verwezen naar onderwerp 2 Intelligentie onderzoek

ONDERWERP 7 | BEGELEIDING TIJDENS PAUZE EN ANDERE VRIJE MOMENTEN BINNEN HET BASISONDERWIJS

Verantwoordelijkheid Passend onderwijs

Tijdens de kleine pauzes worden basisscholen geacht toezicht te houden op de leerlingen. Bij de scholen die een lange lunchpauze hebben zijn ouders verantwoordelijk voor het overblijven van de leerlingen. Bij een continue rooster, waar sprake is van een korte lunchpauze, zijn scholen verantwoordelijk voor het overblijven met leerlingen. Sinds het schooljaar 2006-2007 krijgen scholen voor speciaal basisonderwijs extra middelen in het personeels- en arbeidsmarkt budget voor het professioneel overblijven met leerlingen.

Verantwoordelijkheid Jeugdwet

Als er extra toezicht nodig is tijdens de vrije lessen/activiteiten die niet direct betrekking hebben op het leerproces van het kind, zijn gemeenten hiervoor verantwoordelijk op grond van de Jeugdwet.

Extra toezicht kan ingezet worden wanneer gedragsproblemen de omgang met andere leerlingen bemoeilijkt. Voor de veiligheid van het kind of andere kinderen, tijdens vrije lessen of activiteiten die niet direct zijn gericht op het leerproces van het kind zoals het speelkwartier, het lopen naar de gymlessen etc. De problematiek moet ook buiten het onderwijs spelen. In het kader van normaliseren is het gewenst om deze ondersteuning vanuit het school of sociaal netwerk te organiseren.

VOORBEELD

Een leerling die door zijn problematiek non-stop vecht- of vluchtgedrag vertoont. Tijdens minder gestructureerde onderwijsvormen zoals bijvoorbeeld pauzes en gymlessen is het niet mogelijk voor de leerkracht alleen toezicht te houden op deze leerling.

Het is belangrijk om tijdens deze minder gestructureerde onderwijsvormen maatregelen te nemen ter voorkoming van schade voor deze en andere leerlingen. Een jeugdhulpverlener kan hierbij toezicht houden op de betreffende leerling en indien nodig corrigerend optreden. Binnen het onderwijs is geen structurele 1 op 1 onderwijsbegeleiding mogelijk. Deze kosten vallen onder de Jeugdwet. Voor de kaders, zie hoofdstuk 5: individuele begeleiding op school.

ONDERWERP 8 | MEDISCHE HANDELEN IN HET ONDERWIJS

Ook kinderen die gezondheidszorg nodig hebben moeten naar school kunnen gaan. Voor acute zorg is in elke school bedrijfshulpverlening aanwezig. Voor leerlingen die op regelmatige basisgezondheidszorg nodig hebben, moeten structurele afspraken worden gemaakt over wie deze zorg in de school verleent. Ouders zijn primair verantwoordelijk dat de gezondheidszorg wordt georganiseerd. Dit is geen onderdeel van het onderwijsproces (en ook geen financiering vanuit het onderwijs of jeugdhulp). De school is verplicht om voor elke leerling, die gezondheidszorg nodig heeft, te onderzoeken hoe dit tijdens schooltijd het beste kan worden geregeld. Daarvoor moeten de school, de ouders, de leerling en/of de professionele zorgverlener samen afspraken maken. Individuele leerkrachten kunnen niet verplicht worden tot het uitvoeren van medische handelingen of verstrekken van medicatie. De keuze om wel of niet mee te werken ligt bij het schoolbestuur.

Voorbehouden en niet-voorbehouden handelingen

Voor gezondheidszorgverlening moet onderscheid worden gemaakt tussen:

- **Voorbehouden handelingen:** Voorbehouden handelingen zijn risicovolle, medische handelingen die alleen bevoegde zorgverleners beroepsmatig mogen uitvoeren. In de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG) staat welke risicovolle handelingen voorbehouden zijn. Daar staat ook wie ze zelfstandig of in opdracht mag uitvoeren.
- Niet-voorbehouden behandelingen: Andere zorghandelingen.
 - o **Risicovolle niet-voorbehouden medische handelingen** brengen bij de uitvoering van de handeling risico's mee voor de jeugdige. Bijvoorbeeld het toedienen van sondevoeding. Deze handeling is niet voorbehouden, maar er zijn wel risico's. Het zijn handelingen die bij onbekwaam en onzorgvuldig handelen vrijwel zeker tot gezondheidsschade zullen leiden. Voor het uitvoeren van deze risicovolle handelingen is, net als bij voorbehouden handelingen, scholing en een bekwaamheidsverklaring verplicht. Andere voorbeelden zijn: het toedienen van insuline via een (reeds aangebrachte) insulinepomp, verwisselen van een stomazakje, meten van bloeddruk en het geven van medicijnen.

Bekijk deze [Factsheet gezondheidszorg in onderwijstijd](#).

Tijdens een gesprek op school, meestal aan het begin van het jaar, wordt besproken welke soort zorghandeling er gevraagd wordt en wie deze mag verrichten. Het verrichten van voorbehouden handelingen gebeurt altijd door een deskundig zorgverlener die bevoegd en bekwaam is om dit uit te voeren. In geval van een noodsituatie is hierop een uitzondering en hoort iedereen te handelen naar beste weten en kunnen.

Medische handelingen

Op het moment dat het medische handelingen betreffen, is niet de gemeente maar de zorgverzekeraar verantwoordelijk. Ouders dienen daarover afspraken te maken met hun zorgverzekering.

Hoe te handelen volgens de wet?

Wie voorbehouden handelingen uitvoert, moet hiervoor bekwaam zijn en dat deskundig en zorgvuldig doen. Dat wil zeggen dat de zorgverlener voldoende kennis en vaardigheid heeft om de handeling uit te voeren. Is een beroep vastgelegd in de Wet BIG? Dan staan in die wet ook de opleidingseisen en het deskundigheidsgebied voor dat beroep. Wie aan deze eisen voldoet, mag de wettelijk beschermde titel dragen die bij dat beroep hoort en daarmee de voorbehouden handelingen verrichten. [Meer informatie over de wet en regelgeving is hier nalezen.](#)

ONDERWERP 9 | PERSOONLIJKE VERZORGING OP SCHOOL

Verzorging bij jeugdigen tot 18 jaar is erop gericht om een tekort aan zelfredzaamheid op te heffen. Dit is wettelijk bepaald. Het gaat hier om de ‘algemene dagelijkse levensverrichtingen’ (ADL). Dit zijn handelingen die mensen dagelijks in het gewone leven verrichten. Denk hierbij aan bijvoorbeeld hulp bij het wassen, aankleden, verplaatsen in zit- of lighouding, eten en drinken en het toedienen van orale medicatie. Een jeugdige die als gevolg van beperkingen ADL niet zelf kan doen, heeft hulp nodig. Soms moeten de ADL overgenomen worden en soms is ondersteuning nodig bij deze verrichtingen.

Verantwoordelijkheid Jeugdwet

Sommige kinderen hebben op school persoonlijke verzorging nodig. Gemeenten zijn op grond van de Jeugdwet onder andere verantwoordelijk voor de begeleiding en de verzorging van kinderen die door verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke problemen niet zelfredzaam zijn. Dit betekent dat gemeenten ook verantwoordelijk zijn voor de verzorging van de kinderen uit deze doelgroep.

Hierop zijn drie uitzonderingen:

1. Kinderen die een IKZ-indicatie (intensieve kindzorg) hebben vanuit de zorgverzekeringswet;
2. Kinderen met een indicatie voor de Wet Langdurige Zorg;
3. Kinderen met palliatief terminale zorg vanuit de Zorgverzekeringswet.

Een kind is aangewezen op verzorging als het gaat om een chronische situatie waarbij de gebruikelijke verzorging, in vergelijking tot kinderen van dezelfde leeftijdscategorie, aantoonbaar groter is. Op basis van een inventarisatie wordt vastgesteld hoeveel uur zorg een leerling nodig heeft. Dat gebeurt ook in overleg met de gemeente. Als er geen overeenstemming over het aantal uren tot stand komt, dan is er een mogelijkheid om de Jeugd Gezondheidszorg (JGZ) hierin te betrekken. Is er nog geen overeenstemming dan is het mogelijk om een onafhankelijk onderwijszorgconsulent in te schakelen. Zij kunnen als onafhankelijke partij meedenken.

Voor meer informatie. Zie het stroomschema Zorg op school: [Stroomschema-Zorg-op-school.pdf \(jeugdhulponderwijs.nl\)](#)

Zindelijkheidsproblematiek

Zindelijkheidsproblematiek is een veelvoorkomend vraagstuk binnen scholen waar geen eenduidig antwoord op is. De school heeft geen wettelijke verplichting in het uitvoeren van handeling met betrekking tot zindelijkheidsproblematiek. Het is van belang dat de school samen met de ouders een open houding heeft in het meedenken in oplossingen. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het regelmatig, op gezette tijden, naar de WC verwijzen. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van het advies van de huisarts. Duidelijk afspraken tussen school en ouders kan hierbij helpend zijn.

ONDERWERP 10 | HOE OMGAAN MET INCLUSIEF ONDERWIJS SPECIFIEK DOWN SYNDROOM

Basisondersteuning en extra ondersteuning

Als de basisondersteuning niet voldoende is om een kind met Down goed te ondersteunen in het reguliere onderwijs, kan de school extra ondersteuning aanvragen bij het samenwerkingsverband. Bij de financiering van extra ondersteuning op school gaat het om twee geldstromen. Ten eerste is er een geldstroom vanuit het onderwijsveld bedoeld voor onderwijsondersteuning. Hoe deze financiering en ondersteuning geregeld is, verschilt per samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband (SWV) waar de school bij is aangesloten bepaalt hoe deze gelden worden verdeeld en of dit direct naar de school gaat, of op een andere manier wordt ingezet.

Financiering van niet-onderwijskundige zorg bij kinderen die door een verstandelijke beperking niet zelfredzaam zijn (o.a. hulp bij zindelijkheid, bij wegloupedrag, toezicht, communicatieondersteuning, stimuleren van sociale contacten – kortom alles wat geen onderwijs is) valt onder de gemeente (Jeugdwet). Een indicatie hiervoor wordt in principe door de ouders aangevraagd bij het jeugdteam of de huisarts.

Wanneer een kind met het down syndroom start op het reguliere onderwijs is het wenselijk om in een vroeg stadium zowel het SWV als het jeugdteam te betrekken en hierin samen op te trekken. Het is belangrijk om gezamenlijk met ouders, de school en de betrokken partners de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften in kaart te brengen en deze te verwerken in een Ontwikkelingsperspectief Plan (OPP). Het is van belang dat de doelen in het OPP regelmatig geëvalueerd worden en af te stemmen of de leerling voldoende profiteert van het aanbod op de reguliere school.

Aanpassingen en hulpmiddelen

Is er een aanpassing of hulpmiddel noodzakelijk voor het volgen van onderwijs?

In dat geval kunnen ouders voor hun kind met een beperking soms een vergoeding van het UWV hiervoor verkrijgen. Bijvoorbeeld voor een aangepaste stoel of tafel. Of hulpmiddelen voor schrijven en lezen, zoals een computer.

Veel informatie is terug te vinden in de [leidraad voor onderwijskundige begeleiding van leerlingen met Downsyndroom](#).

Voor meer informatie over individuele begeleiding in de klas, zie onderwerp 5: individuele begeleiding op school.

ONDERWERP 11 | ONDERSTEUNING OP SCHOOL AAN LEERLINGEN MET EXTRA ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE OP GEDRAG.

Verantwoordelijkheid Passend onderwijs

In de Wet Passend onderwijs is opgenomen dat de school verantwoordelijk is voor ondersteuning in het kader van de onderwijsontwikkeling.

Het bieden van ondersteuning aan kinderen met extra ondersteuningsbehoeften binnen het onderwijs, bijvoorbeeld op gedrag en/of bij (vermoeden van) ontwikkelingsstoornissen zoals ADHD en ASS, is de verantwoordelijkheid van het onderwijs (school, schoolbestuur, samenwerkingsverband (SWV)).

Hierbij is eventueel extra inzet/ondersteuningsmiddelen vanuit het SWV mogelijk in de vorm van een arrangement. Dit is afhankelijk van de gemaakte afspraken binnen het SWV. School moet vastleggen in het OPP waarom de extra ondersteuning noodzakelijk is. Indien school niet meer passend is en ouders niet bereid zijn om mee te denken/mee te werken met betrekking tot extra ondersteuning binnen het onderwijs, moet school duidelijk maken dat ze handelingsverlegen is en dit vastleggen.

Verantwoordelijkheid Jeugdwet

Als er behandeling of begeleiding nodig is door bijvoorbeeld een kinderpsychiater, kinderarts, orthopedagoog of GZ-psycholoog, dan valt dit onder de Jeugdwet. Als er een onderzoek nodig is om het behandelplan voor de jeugdhulp te kunnen bepalen, dan valt dit onder de Jeugdwet. Diagnostiek en behandeling binnen de Jeugd-GGZ valt onder de Jeugdwet. Ouders zijn degene die het onderzoek, behandeling of begeleiding moeten aanvragen bij de gemeentelijke toegang: het jeugdteam. De aanvraag kan niet door school gedaan worden. De jeugdteammedewerker gebruikt zijn eigen behandelplan.

VOORBEELD

Als de school zorgen heeft over de (extra) ondersteunings- en/of zorgbehoeften van een leerling en ouders deze zorgen niet delen en/of de problemen niet (h)erkennen, kan er geen jeugdhulp worden ingezet, omdat deze door ouders (gezaghebbende van de leerling) aangevraagd dient te worden. Dit geldt ook voor jeugdhulp die enkel en alleen ingezet wordt op school.

Voor meer informatie over gedrag kijk dan naar onderwerp 5.

ONDERWERP 12 | INZET VANUIT ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF PLAN IN RELATIE TOT INZET JEUGDHULP VIA JEUGDTEAM

Ouders, scholen en jeugdhulp kunnen te maken krijgen met meerdere plannen. In alle situaties geldt dat school voor leerlingen met bijzondere onderwijs- en/of begeleidingsbehoeften altijd met een Ontwikkelingsperspectief Plan (OPP) werkt. Op basis van het plan monitort school samen met ouders en zorgprofessionals het effect en stelt het plan bij. Meer informatie hierover kan gevonden worden in de handreiking '[integraal arrangeren in complexe situaties](#)'. Er is wettelijk geregeld wat er in een OPP moet staan. Dit is terug te vinden op de website van de [Inspectie van het Onderwijs](#).

Verantwoordelijkheid Passend onderwijs

Als een leerling extra ondersteuning nodig heeft, bovenop de basisondersteuning zoals beschreven in het schoolondersteuningsprofiel van de school, moet een OPP worden opgesteld. Het OPP is een werkdocument en omvat naast het ontwikkelingsdeel (denk aan belemmerende en stimulerende factoren) een planningsdeel (uitstroom, doelen en beredeneerd aanbod) en een evaluatiedeel. Zo moet duidelijk worden wat de school inzet om doelen met de leerling te bereiken. Het OPP dient in gezamenlijkheid met ouders te worden opgesteld. Ouders moeten instemming verlenen op het handelingsdeel (de individuele ondersteuning die de leerling krijgt). Voor alle leerlingen in het SBO, SO, VSO en PRO is een OPP verplicht binnen 6 weken na plaatsing op school. Er dient ook een OPP te zijn bij uitval/extra ondersteuning in het regulier onderwijs en voor een aanvraag van een (bovenschools-)arrangement zoals een Orthopedisch Didactisch Centrum (OPDC) of verwijzing naar het speciaal onderwijs.

School voert de regie over het OPP en draagt op school zorg voor een integrale en handelingsgerichte aanpak in afstemming tussen leerling, ouders, mentor/docenten en andere professionals.

Verantwoordelijkheid Jeugdwet (bij integraal arrangeren in complexe situaties)

Bij verzoek voor de inzet van jeugdhulp in school moet er een actueel OPP zijn waaruit blijkt dat er extra ondersteuning vanuit onderwijs en jeugdhulp nodig is. Het gaat hier om integraal arrangeren in complexe situaties waarin een combinatie onderwijs/jeugdhulp nodig is.

VOORBEELD

Onderwijs: Voor een leerling is geen ontwikkelingsperspectief plan opgesteld omdat hij cognitief geen problemen had, maar wel gedragsproblemen. De school had een ontwikkelingsperspectief (OPP) moeten opstellen. Dit document is niet alleen vereist bij extra ondersteuning wegens leerachterstanden, maar ook als door gedragsproblemen extra ondersteuning nodig is. De school kan een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte niet verwijderen als niet op tijd een OPP is opgesteld. Voor het opstellen van een OPP is school verantwoordelijk. Het is belangrijk dat dit opgesteld wordt, een OPP is leidend

voor een beschikking/verwijzing naar inzet jeugdhulp. Het OPP moet ook frequent aangepast worden naar de bevindingen van school, ouders en zorgprofessionals.

ONDERWERP 13 | WACHTTIJDEN

Beschikbaarheidswijzer

Aan aanbieders wordt periodiek gevraagd de Beschikbaarheidswijzer in te vullen zodat partners die zorg mogen doorverwijzen naar een jeugdhulpaanbieder een overzicht hebben van de wachttijden. Deze beschikbaarheidswijzer is hier te vinden [Beschikbaarheidswijzer](#) . Indien sprake is van een wachtlijst, kan de betreffende aanbieder overbruggingszorg inzetten (dit is geen verplichting). Het jeugdteam blijft betrokken in de casus en is op de hoogte van vorm van overbruggingszorg.

Overbruggingszorg

Overbruggingshulp is ondersteuning die ervoor kan zorgen dat de problemen waar jongeren, kinderen en ouders mee te maken hebben niet verergeren tijdens het wachten. Het kan hierbij gaan om jeugdteams of jeugdhulpaanbieders die met de cliënten in gesprek gaan tijdens het wachten op een behandeling. Iemand komt in aanmerking voor overbruggingshulp als de wachttijd langer is dan wat als 'redelijk' is vastgesteld. Helaas is dat vaak het geval. Met name voor complexe jeugdhulp stapelen wachttijden zich al snel op.

Uitgangspunt is dat de jeugdhulpaanbieder direct na het ontvangen van de toewijzing jeugdhulp met de jeugdige of het gezin gaat werken aan het resultaat. Ook als de meest effectieve zorg niet direct beschikbaar is. De zorg die ter overbrugging wordt ingezet tot die meest effectieve zorg wél beschikbaar is, moet de jeugdige of het gezin of vooruithelpen en in ieder geval voorkomen dat de situatie erger wordt. Overbruggingszorg kan ook geleverd worden door een andere jeugdhulpaanbieder in onderaannemerschap.

Nee tenzij regeling

De 'Nee tenzij regeling' is een financiële regeling om de benodigde urgente jeugdhulp die boven de bestedingsruimte gaat van de betreffende jeugdhulpaanbieder te kunnen bieden. Hierdoor kan de wachttijd verkort worden. Daarbij moet eerst onderzocht zijn of een andere gecontracteerde jeugdhulpaanbieder passende zorg kan bieden. Gemeenten doen de eerste beoordeling om de regeling aan te vragen. De tweede beoordeling vindt vanuit Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland plaats om deze al dan niet toe te kennen. Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland stelt een contract op en regelt de afhandeling van de facturen. Een aanvraag wordt altijd ingediend door het jeugdteam.

Wachttijden gespecialiseerd onderwijs

Het kan zijn dat er halverwege het schooljaar onvoldoende plekken zijn binnen het speciaal onderwijs, speciaal basisonderwijs of het speciaal voortgezet onderwijs terwijl er wel een toelaatbaarheidsverklaring is afgegeven. Samen met de huidige school en het samenwerkingsverband wordt gekeken hoe deze tijd wordt overbrugd. Hier worden binnen elk samenwerkingsverband individuele afspraken over gemaakt en is maatwerk.

Leidende principes

Indien er vanwege wachtlijsten een overbruggingsperiode nodig is, zijn gemeente en het onderwijs ieder vanuit hun wettelijke verantwoordelijkheden aanzet. Zo is het onderwijs verantwoordelijk voor een passende onderwijsplek (dit kan ook een plek zijn ter overbrugging) en de daarmee gemoeide kosten. Indien begeleiding ingezet wordt als gevolg van het ontbreken van passende jeugdhulp komen de kosten in principe voor rekening van de gemeentelijke jeugdhulp.

ONDERWERP 14 | ROUTES SCHOLEN RICHTING HULPVERLENING

Integrale ondersteuningsroute onderwijs-jeugdhulp

Er is een procedure voor totstandkoming van een passende plek onderwijs en/of jeugdhulp: binnen elk samenwerkingsverband is er een integrale **ondersteuningsroute onderwijs-jeugdhulp** beschikbaar voor professionals (kijk op de website van het samenwerkingsverband in jouw regio). Hierin is de bijdrage van de het jeugdteam/JGZ/RBL inzichtelijk gemaakt. Deze route schetst een verbindende en eenduidige arrangeerroute voor twee domeinen (onderwijs en jeugd) en drie 'systemen': de voorschoolse periode, het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs. Zo weten alle betrokkenen waar zij op elk moment in de samenwerking aan toe zijn. De route vormt de basis voor het gezamenlijk helder krijgen wat de ondersteuningsvraag is van een jeugdige en overeenstemming vinden in het best passende (bestaande of te creëren) onderwijs-zorg arrangement. Dit altijd in partnerschap met ouders/jongere. Onderstaand is het voorbeeld van SWV V(S)O Duin en Bollenstreek.

ONDERWERP 15 | REGIE IN CASUS

Sommige jongeren hebben zorg en steun nodig op verschillende levensgebieden en hebben te maken met verschillende hulp- en dienstverleners. Voor deze jongeren is het hebben van één professional als contactpersoon van groot belang. Deze professional is het eerste en vaste aanspreekpunt van het gezin en regisseert de ondersteuning die de jongere en zijn/haar huishouden ontvangt. Daarmee zorgt deze professional voor afstemming en samenhang. Kort samengevat: een gezin, één plan, één regisseur (1G1P1R).

De jeugdteammedewerker kan deze rol van regisseur vervullen, maar de hulp- of dienstverlener die het meest intensief met de cliënt of het huishouden werkt, kan deze taak ook op zich nemen. De jeugdteammedewerker houdt dan op afstand contact over de voortgang.

Organisaties maken onderling afspraken over wie de regie voert en de zorg coördineert, over de inzet van mensen en middelen, over wie de eindverantwoordelijkheid draagt en over de juridische samenwerkingsvorm. Uitvoeren van casusregie houdt in: monitoren van voortgang/afspraken, evaluatie van resultaten en proces, zo nodig aanpassen van aanpak met alle betrokkenen.

Het belangrijkste uitgangspunt is dat de betrokken organisaties het welzijn van het kind en het gezin vooropstellen. Uitstijgen boven het eigenbelang is niet altijd makkelijk, want organisaties kunnen elkaars concurrenten zijn. Hulpverleners moeten zich dan kwetsbaar durven opstellen en erkennen dat de hulp in samenwerking met een andere organisatie wellicht beter is. In feite is de school regiehouder als het gaat om een ondersteuningsvraag vanuit school. School draagt dan op school zorg voor een integrale en handelingsgerichte aanpak in afstemming tussen leerling, ouders, mentor/docenten en andere professionals (intern en extern). De school betreft, indien nodig, het jeugdteam, de JGZ, bureau leerrecht etc. en informeert het jeugdteam als er veranderingen in de ondersteuning zijn. Is het een opvoed,- of gedragsvraag waardoor het onderwijs wordt belemmerd dan is het jeugdteammedewerker de regisseur en houdt nauw contact met de school om doelen al dan niet bij te stellen.

ONDERWERP 16 | ROL LEERPLICHT, SAMENWERKINGSVERBAND EN JEUGDTEAMS BIJ LANGDURIG VERZUIM/THUISZITTERS

Regionale afsprakenkaart: Wat doen als school even niet lukt?

De kaart is een schematische weergave van de afspraken tussen primair en voortgezet onderwijs, leerplicht, samenwerkingsverbanden, JGZ en andere partners over het melden en de aanpak van verzuim en andere situaties waar schoolgang (even) niet lukt. Als er vragen hebt, kan er contact opgenomen worden met de consulent leerrecht. De kaart is [hier](#) te vinden.

Rol van Regionaal Bureau Leerrecht

Onduidelijkheid in de rollen en taken ontstaat veelal indien sprake is van langdurig schoolverzuim. Op de website van bureau leerrecht vind je wat het RBL hierin betekent. [Wat is de rol van het RBL bij langdurig schoolverzuim en thuiszitten? - Holland Rijnland \(rbl-hollandrijnland.nl\)](#)

Leidende principes

Rol onderwijs

Als jeugdigen vanwege psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk niet of niet volledig naar school kunnen, biedt de school van inschrijving een onderwijsprogramma op maat aan. Op basis van de Variawet wordt afgeweken van het minimum aantal uren onderwijstijd. School maakt een OPP en zorgt dat tijdig het samenwerkingsverband, de toegang en externe ketenpartners worden aangehaakt. Vanuit de Variawet biedt de school van inschrijving onderwijs op de daglocatie. De school heeft dan regie op het proces / traject om in gezamenlijkheid te werken aan de opbouw van onderwijs. Alleen als een jeugdige een vrijstelling heeft, ligt het initiatief voor contact met het onderwijs bij de toegang of de zorgaanbieder.

Rol gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor de inzet van jeugdhulp als bedoeld in het handelingsdeel van het OPP en voor het organiseren van de gemeentelijke toegang. Ook geeft de gemeente, via Leerplicht, uitvoering aan de thuiszittersaanpak.

Toegang: De toegangsmedewerker zorgt in een vroegtijdig stadium voor het inschakelen van een jeugdhulpaanbieder. De lokale toegangsmedewerker is verantwoordelijk voor het organiseren van de nazorg die eventueel op de school geleverd moet worden als jeugdigen terugkeren vanuit dagbehandeling of dagbesteding.
Leerrecht: Draagt zorg voor de thuiszittersaanpak. Wat er van het RBL verwacht mag worden op het gebied van thuiszitters is hier uiteengezet.

Rol jeugdhulpaanbieders (specifiek voor Leidse Regio, Nieuwkoop en Duin & Bollenstreek (vanaf 2024 Kaag en Braassem))

Naast de regierol die scholen vanuit de Variawet hebben (zie rol onderwijs), is er ook voor jeugdhulpaanbieders een belangrijke rol toebedeeld ten aanzien van leerlingen die (tijdelijk) niet naar school kunnen. De door gemeenten in Holland Rijnland gecontracteerde jeugdhulpaanbieders hebben een inspanningsverplichting om de samenwerking met onderwijsinstellingen te optimaliseren. De jeugdhulpaanbieder richt zich op het borgen van de persoonlijke leerlijn voor de jeugdige en geeft terugkoppeling aan het onderwijs over de voortgang. De jeugdhulpaanbieder stemt met de bij de jeugdige betrokken school af over de opbouw van onderwijs. De regie over de opbouw van onderwijs ligt bij het onderwijs. Partijen zorgen samen voor een vloeiende overgang en maken afspraken over het moment waarop de jeugdige weer start met onderwijs volgen in een OZA of op school en het moment waarop de dagbesteding/dagbehandeling wordt gestopt. Aanbieders kondigen minimaal 6 weken van tevoren aan als een behandeling stopt. De jeugdhulpaanbieders onderschrijven en handelen in lijn met de leidende principes die gemeenten en onderwijs overeenkomen.